

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló módosított 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 164. § (2) bekezdés c) pontja kimondja, hogy a hatóság és a 38/A. § szerinti közreműködő hatóság által nyújtott *elektronikus tájékoztatás* - az elektronikus információszabadságról szóló törvényben meghatározott adatokon túl - *tartalmazza az egyes eljárási cselekményekhez kapcsolódó, az ügyfelet megillető jogokról, az ügyfelet terhelő kötelezettségekről szóló tájékoztatást.*

Az ügyfeleket megillető jogok a hatósági eljárás során, illetve az egyes eljárási cselekményekhez kapcsolódóan

Törvény előtti egyenlőség és az egyenlő bánásmód követelménye

Az ügyfeleket a hatósági eljárásban megilleti a törvény előtti egyenlőség, ügyeiket indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül kell elintézni.

A közigazgatási hatósági eljárásban tilos minden olyan különbségtétel, kizárás vagy korlátozás, amelynek célja vagy következménye a törvény előtti egyenlő bánásmód megsértése, az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője e törvényben biztosított jogának csorbítása. Az eljárás során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. (Ket. 2. § (1) és (2) bekezdés)

Tisztességes ügyintézéshez való jog

Az ügyfeleket megilleti a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog és az eljárás során az anyanyelv használatának joga, valamint a kioktatáshoz való jogot az ügyféli jogokkal, illetve kötelezettségekkel kapcsolatban. (Ket. 4. § (1) bekezdés, valamint 5. § (1) bekezdés)

Anyanyelv használatának joga

A közigazgatási *hatósági eljárás hivatalos nyelve a magyar* a Magyar Köztársaságban. Ez azonban nem akadályozza a konzuli tisztviselő és a külpolitikáért felelős miniszter eljárása, valamint nemzetközi jogsegély során más nyelv használatának. (Ket. 9. § (1) bekezdés)

A magyar nyelv nem tudása azonban nem jelenthet hátrányt a magyar nyelvet nem ismerő ügyfél számára. Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője által használt idegen nyelvet az ügyintéző nem beszéli, tolmácsot kell alkalmazni. Ha az ügyintéző beszéli az idegen nyelvet, a többi ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője érdekében tolmácsot kell alkalmazni, kivéve, ha ők is beszélik az adott idegen nyelvet. Ennek tényét a jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell. (Ket. 60. § (1) bekezdés)

Továbbá a magyar nyelvet nem ismerő ügyfél kérheti, hogy a hatóság bírálja el anyanyelvén vagy valamelyik közvetítő nyelven megfogalmazott kérelmét. Ebben az esetben a fordítási és tolmácsolási költségeket az ügyfél viseli. (Ket. 10. § (2) bekezdés)

A Ket. meghatároz olyan esetköröket is, amikor *a fordítási és tolmácsolási költségeket a hatóság viseli:*

- a) A kisebbségi szervezet nevében eljáró személy, valamint az a természetes személy, aki a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény hatálya alá tartozik, a közigazgatási hatóságnál használhatja az adott kisebbség nyelvét. A kisebbség nyelvén benyújtott kérelem tárgyában hozott magyar nyelvű döntést az ügyfél kérésére a kérelemben használt nyelvre le kell fordítani. (Ket. 9. § (3) bekezdés, és 11. § (2) bekezdés)
- b) Ha a közigazgatási hatóság nem magyar állampolgárságú, a magyar nyelvet nem ismerő személy ügyében - ideértve a jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet megbízásából eljáró természetes személyt is - magyarországi tartózkodásának tartama alatt hivatalból indít azonnali intézkedéssel járó eljárást, vagy a természetes személy ügyfél azonnali jogvédelemért fordul a magyar közigazgatási hatósághoz, a hatóság köteles gondoskodni arról, hogy az ügyfelet joghátrány ne érje a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt. Törvény a Ket. e rendelkezésének alkalmazását az itt nem szabályozott esetekben is kötelezővé teheti. (Ket. 10. § (1) bekezdés, és 11. § (2) bekezdés)

Végül megjegyzendő, ha a közigazgatási eljárásban siket, néma vagy siketnéma személy vesz részt, jeltolmácsot kell alkalmazni. A jeltolmácsolás költségeit a hatóság viseli. (Ket. 11. § (2) bekezdés, 60. § (2) bekezdés)

Jogsabályban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog

Jogsabályban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog azt jelenti, hogy a hatóságnak az eljárást jogsabályban meghatározott határidőn belül le kell folytatnia, meg kell hoznia a döntést és gondoskodnia kell a döntés közléséről.

Ha a jogsabály rövidebb határidőt, valamint törvény vagy kormányrendelet hosszabb határidőt nem állapít meg, akkor a határozatot, az eljárást megszüntető végzést, valamint a másodfokú döntést hozó hatóságnak az első fokú döntést megsemmisítő és új eljárásra utasító végzését *huszonkét munkanapon belül kell meghozni és gondoskodni a döntés közléséről.* Ha a Ket. valamely eljárási cselekmény teljesítésének határidejéről nem rendelkezik, a hatóság haladéktalanul, de legkésőbb öt munkanapon belül gondoskodik arról, hogy az eljárási cselekményt teljesítse. (Ket. 33. § (1) bekezdés).

Ha a hatóság testületi szerv, a hatáskörébe tartozó ügyben fenti határidőn belül, vagy ha ez nem lehetséges, a határidő letelte utáni első testületi ülésen, legkésőbb azonban negyvenöt munkanapon belül határoz. (Ket. 33. § (4) bekezdés)

A fentiekől eltérően *oron kívül* kell meghozni a határozatot vagy az eljárást megszüntető végzést

- a) kiskorú ügyfél érdekeinek veszélyeztetettsége esetében, továbbá

- b) ha életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet elhárítása indokolja, vagy
- c) ha a hatóság ideiglenes biztosítási intézkedést rendelt el, vagy
- d) ha a közbiztonság érdekében egyébként szükséges. (Ket. 33. § (2) bekezdés)

A Ket. meghatározza az *ügyintézési határidő kezdőnapját* is. Eszerint az ügyintézési határidő a kérelemnek az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz történő megérkezése napján, illetve az eljárás hivatalból történő megindításának napján kezdődik. Ezt a szabályt kell alkalmazni azokban az esetekben is, amikor a magyar hatóság eljárásának megindításához szükséges kérelmet nem magyar hatóságnál lehet benyújtani.

A fellebbezés elbírálására jogosult hatóság és a felügyeleti szerv eljárása esetén az ügyintézési határidő az ügy összes iratának a fellebbezés elbírálására jogosult hatósághoz, illetve a felügyeleti szervhez érkezésekor kezdődik. A hatóság a felügyeleti szerv erre irányuló felhívására köteles az iratokat felterjeszteni. (Ket. 33. § (5) és (6) bekezdés)

A Ket. meghatározza az alábbiak szerint azokat az időintervallumokat, amelyek az *ügyintézési határidőbe nem számítanak be*:

- a) a hatásköri vagy illetékességi vita egyeztetésének, valamint az eljáró hatóság kijelölésének időtartama,
- b) a jogsegélyeljárás időtartama, továbbá a 36. § (2) bekezdése alapján adatnak a nyilvántartásból történő beszerzéséhez szükséges idő,
- c) a hiánypótlásra, illetve a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő,
- d) a szakhatóság eljárásának időtartama,
- e) az eljárás felfüggesztésének időtartama,
- f) a 70. § (1) bekezdésében szabályozott eljárás időtartama,
- g) a hatóság működését legalább egy teljes napra ellehetetlenítő üzemzavar vagy más elháríthatatlan esemény időtartama,
- h) a kérelem, a döntés és egyéb irat fordításához szükséges idő,
- i) az ügygondnok kirendelésére irányuló eljárás időtartama,
- j) a szakértői vélemény elkészítésének időtartama,
- k) a hatósági megkeresés vagy a döntés postára adásának napjától annak kézbesítéséig terjedő időtartam, valamint a hirdetményi, továbbá a kézbesítési meghatalmazott és a kézbesítési ügygondnok útján történő közlés időtartama. (Ket. 33. § (3) bekezdés)

Lehetőség van az *ügyintézési határidő meghosszabbítására* is. Az eljáró hatóság vezetője - ha azt törvény vagy kormányrendelet nem zárja ki - az ügyintézési határidőt annak letelte előtt indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb huszonkét, azokban az ügyekben, ahol soron kívül kell meghozni a döntést legfeljebb tíz munkanappal meghosszabbíthatja. Fenti határidőnél rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabbat pedig törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg. (Ket. 33. § (7) és (9) bekezdés)

Végül az ügyintézési határidővel kapcsolatban megjegyzendő *a szakhatóság eljárására irányadó ügyintézési határidő* - ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik - *tíz munkanap*. Indokolt esetben a szakhatóság vezetője a szakhatósági eljárásra irányadó határidőt egy alkalommal tíz munkanappal meghosszabbíthatja, és erről az ügyfelet és a megkereső hatóságot értesíti. Fenti határidőnél rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabbat pedig törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg. (Ket. 33. § (8) és (9) bekezdés)

Kioktatáshoz való jog

Az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy a hatósági eljárás során a jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatást kapjon a hatóságtól az alábbiak szerint:

A közigazgatási hatóság az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője számára biztosítja, hogy jogaikról és kötelezettségeikről tudomást szerezzenek, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.

A közigazgatási hatóság a jogi képviselő nélkül eljáró ügyfelet tájékoztatja az ügyre irányadó jogszabály rendelkezéseiről, az őt megillető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről, illetve a kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeiről, továbbá a természetes személy ügyfél részére a jogi segítségnyújtás igénybevételének feltételeiről.

Jogszabály az ügy bonyolultságára tekintettel tájékoztatási kötelezettséget írhat elő a jogi képviselővel eljáró ügyfelek számára is. (Ket. 5. § (1) – (3) bekezdés)

Kártérítéshez való jog

A közigazgatási hatóság a nem jogszabályszerű eljárással az ügyfélnek okozott kárt a polgári jog szabályai szerint megtéríti. (Ket. 4. § (2) bekezdés)

Iratbetekintési jog

Az ügyfélnek, illetve képviselőjének joga van az eljárás során keletkezett iratokba betekinteni a Ket.-ben meghatározott korlátozásokkal. A közigazgatási hatóság a törvényben meghatározott korlátozásokkal az ügyfeleknek és képviselőiknek, valamint más érdekelteknek biztosítja az iratbetekintési jogot. A hatóság ugyanakkor gondoskodik a törvény által védett titkok megőrzéséről és a személyes adatok védelméről. (Ket. 5. § (4) bekezdés)

Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában betekinthez az eljárás során keletkezett iratba. Ez a jog akkor is megilleti az ügyfelet, ha korábban nem vett részt az eljárásban. Az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet vagy másolatot kérhet. A másolatot és a kivonatot a hatóság kérelemre hitelesíti. (Ket. 68. § (1) bekezdés és 69. § (5) bekezdés)

Nem lehet betekinteni

a) a döntés tervezetébe az eljárás jogerős befejezéséig,

- b) az olyan iratba, amelyből következtetés vonható le annak a személynek a kilétére, akire vonatkozóan a hatóság a természetes személyazonosító adatok és a lakcím zárt kezelését rendelte el,
- c) betekintési vagy megismerési engedély hiányában az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratba,
- d) az egyéb védett adatot tartalmazó iratba, ha azt az érintett adat védelmét szabályozó törvény kizárja, vagy ha a védett adat megismerésének hiánya nem akadályozza az iratbetekintésre jogosult személyt törvényben biztosított jogai gyakorlásában. (Ket. 69. § (1) bekezdés)

Az ügyfél az adatok megjelölésével kérheti az iratbetekintési jog korlátozását üzleti és más méltányolható magánérdekének védelmében. A hatóság a kérelemnek - a körülmények körütekintő mérlegelése alapján - akkor ad helyt, ha az adatok megismerésének hiánya az iratbetekintésre jogosultakat nem akadályozza jogaik gyakorlásában. (Ket. 69. § (2) bekezdés)

Végül megjegyzendő, hogy az iratbetekintésre jogosult – a Ket. 69. § (1)-(5) bekezdés szerint - az eljárás jogerős lezárását követően is betekinthez a hatóság kezelésében lévő iratokba. (Ket. 69. § (6) bekezdés)

Nyilatkozattétel joga

Az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy az eljárás során nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattételt megtagadja.

Ha a tényállás tisztázása azt szükségessé teszi, a hatóság az ügyfelet a kérelmére indult eljárásban nyilatkozattételre hívhatja fel. Ha az ügyfél a kérelmére indult eljárásban a hatóság felhívására nem nyilatkozik, a hatóság a rendelkezésre álló adatok alapján dönt, vagy a Ket. 31. § (2) bekezdése alapján megszünteti az eljárást. (Ket. 51. § (1) és (2) bekezdés)

Ügyféli jogok a bizonyítással kapcsolatban

Bizonyítás indítványozásának joga

Az ügyfél jogosult kérni bizonyítási eljárás lefolytatását, kezdeményezheti pl. tanú meghallgatását, helyszíni szemle tartását vagy szakértő kirendelését. A szakértő kirendelés indítványozásával kapcsolatban a Ket. kimondja, hogy a szakértő személyére az ügyfél is tehet javaslatot. Az ügyfél kérelmére az ezzel járó költségek megelőlegezése esetén a hatóság a kirendelt szakértőn kívül indokolt esetben - akár a szakértői vélemény előterjesztése előtt, akár az után - igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult más szakértőt is kirendelhet. Az ügyfél által felkért szakértő véleménye bizonyítékként használható fel akkor is, ha a szakértőt a hatóság nem rendeli ki. (Ket. 50. § (1) bekezdés, 58. § (5) bekezdés)

A hatóság nem köteles az ügyfél bizonyítási indítványának eleget tenni. Ebben az esetben az ügyfél által felajánlott, de a hatóság által mellőzött bizonyítást, és a

mellőzés indokait a határozat indokolásának tartalmaznia kell. (Ket. 72. § (1) bekezdés eb) pont)

Jelenlét a bizonyítási eljárásnál, illetve az egyes eljárási cselekményeknél

Az ügyfél jogosult a tanú és a szakértő meghallgatásán, a szemlén és a tárgyaláson megjelenni. A hatóság ezen eljárási cselekményekről az ügyfelet értesíti úgy, hogy az ügyfél az értesítést legalább 3 munkanappal korábban megkapja. (Ket. 49. § (1) bekezdés)

Az ügyfél észrevételt tehet a tárgyaláson elhangzottakra, kérdést intézhet a meghallgatott személyhez, és indítványozhatja más személy meghallgatását vagy más bizonyíték beszerzését. (Ket. 62. § (3) bekezdés)

Megjegyzendő, hogy vannak olyan eljárási cselekmények, ahol köteles az ügyfél megjelenni, ebben az esetben azonban idézést kap értesítés helyett. (Az idézés kapcsán a megjelenési kötelezettségről az ügyféli kötelezettségeknél részletesen szólnunk.)

A bizonyítási eljárásnál, illetve az egyes eljárási cselekményeknél történő jelenlétnek vannak korlátai, melyeket a Ket. az alábbiak szerint határoz meg:

- a) A tanú meghallgatásán nem lehet jelen az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője, ha a tanú védett adatról tesz vallomást, továbbá ha elrendelték a tanú természetes személyazonosító adatainak zárt kezelését. (Ket. 54. § (6) bekezdés)
- b) A szemlén az ügyfél jelen lehet, kivéve, ha a szemletárgy birtokosa természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését rendelték el. (Ket. 57. § (5) bekezdés)
- c) A tárgyaláson – a Ket 62. § (2) bekezdésben foglaltakon kívül – bárki részt vehet, akinek a részvételét az ügyfelek nem kifogásolják. A hatóság védett adat és zártan kezelt adatok védelme érdekében is kizárhatja a tárgyalásról a nyilvánosságot. (Ket. 62. § (4) bekezdés)

Bizonyítékok megismerésének joga

Ha a hatóság az ügyfélnek az eljárás megindításáról való értesítését mellőzte, és az ügyben bizonyítási eljárást folytatott le, annak befejezésétől számított öt napon belül értesíti az ügyfelet, hogy az - az iratokba való betekintés szabályai figyelembevételével - megismerhesse a bizonyítékokat, azokra öt napon belül észrevételt tehesen, élni tudjon nyilatkozattételi jogával, és további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő.

Az értesítés mellőzhető, ha az ügyfél már a bizonyítási eljárás során megismert minden bizonyítékot, és módjában állt gyakorolni a fenti jogait, vagy ha az ellenérdekű ügyfél nélküli ügyben a hatóság teljesíti az ügyfél kérelmét.

Nem akadályozza az eljárás befejezésének, ha az ügyfél vagy az ellenérdekű ügyfél a hatóság által meghatározott határidőben nem élt a fenti jogával. (Ket. 70. § (1), (2) és (3) bekezdés)

Jogorvoslathoz való jog

Amennyiben az ügyfél sérelmezi a közigazgatási hatóság döntését, akkor jogorvoslati jogával élhet.

Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése egyebek mellett kimondja: „*A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot - a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan - a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.*”

Az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való jog érvényesítésére a közigazgatási hatósági döntések tekintetében három jogorvoslati eszköz áll az ügyfél rendelkezésére:

- a) fellebbezés,
- b) bírósági felülvizsgálat,
- c) újrafelvételi kérelem. (Ket. 97. § (3) bekezdés)

Továbbá megjegyzendő a végrehajtási eljárás során a végrehajtást foganatosító szerv törvénysértő döntése, intézkedése ellen vagy az intézkedés elmulasztása esetén a végrehajtást foganatosító szervnél végrehajtási kifogást lehet előterjeszteni. (Ket. 152. § (2) bekezdés)

Költségmentesség iránti kérelem előterjesztésének joga

Az ügyfél jogosult az eljárás megindulásakor, illetve azt követően részleges vagy teljes költségmentesség iránti kérelmet előterjeszteni, melyről a hatóság végzésben dönt.

A hatóság annak a *természetes személy ügyfélnek*, aki kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt az eljárási költséget vagy egy részét nem képes viselni, jogai érvényesítésének megkönnyítésére költségmentességet engedélyezhet.

A költségmentesség az illeték, a díj és az egyéb eljárási költség viselése alóli teljes vagy részleges mentességet jelenti.

A költségmentesség a kérelem előterjesztésétől kezdve az eljárás egész tartamára és a végrehajtási eljárásra terjed ki.

A költségmentességhez alapul szolgáló feltételeknek az eljárás folyamán történő bekövetkezése, illetve megváltozása esetén költségmentesség engedélyezhető, illetve az módosítható vagy visszavonható. (Ket. 159. § (1)-(4) bekezdés)

A természetes személy ügyfél költségmentességre való jogosultságának feltételeit a közigazgatási hatósági eljárásban a személyes költségmentesség megállapításáról szóló 180/2005. (IX. 9.) Korm. rendelet határozza meg.

Törvény költségmentességet *gazdálkodó szervezet*, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet részére is megállapíthat. (Ket. 159. § (6) bekezdés)

Ügyfeleket terhelő kötelezettségek a hatósági eljárás során, illetve az egyes eljárási cselekményekhez kapcsolódóan

Jóhiszemű eljárás kötelezettsége

A közigazgatási hatósági eljárásban az ügyfél köteles jóhiszeműen eljárni.

Az ügyfél magatartása nem irányulhat a hatóság megtevesztésére vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére. Az ügyfél jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezni kell, a rosszhiszeműség bizonyítása a hatóságot terheli.

A rosszhiszemű ügyfelet a hatóság eljárási bírsággal sújthatja és a többletköltségek megfizetésére kötelezheti, erre az ügyfél figyelmét fel kell hívni. (Ket. 6. § (1)-(3) bekezdés)

Megjelenési kötelezettség idézés kapcsán

Amennyiben az ügyfelet idézik, akkor az idézésnek köteles eleget tenni, e kötelezettség elmulasztása esetén a Ket.-ben meghatározottak szerint szankcionálható.

Azt, akinek személyes meghallgatása az eljárás során szükséges, a hatóság határnap vagy határidő megjelölésével arra kötelezi, hogy előtte vagy a megjelölt helyen jelenjen meg.

Az ügyfél a kérelmére indult eljárásban nem kötelezhető a megjelenésre, kivéve, ha

- a) a hatóság a kérelemre indult eljárást hivatalból folytatja,
- b) jogszabály az adott ügyfajtában előírja tárgyalás, közmeghallgatás vagy egyezségi kísérlet tartását.

Az idézést - ha az ügy körülményeiből más nem következik - úgy kell közölni, hogy azt az idézett a megjelenésének megkönnyítése érdekében a meghallgatást megelőzően legalább öt munkanappal megkapja. (Ket. 46. § (1)-(3) bekezdés)

Az idézett személy köteles az idézésnek eleget tenni. *A megjelenési kötelezettség elmulasztásának következményei:*

Ha az idézett személy az idézésnek nem tesz eleget, vagy meghallgatása előtt az eljárás helyéről engedély nélkül eltávozik, és távolmaradását előzetesen alapos okkal nem menti ki vagy öt munkanapon belül megfelelően nem igazolja, továbbá ha az idézésre meghallgatásra nem alkalmas állapotban jelenik meg, és ezt a körülményt nem menti ki, *eljárási bírsággal sújtható*, továbbá az eljárási cselekmény megismétlése miatti *többletköltség megfizetésére kötelezhető*. Nem sújtható bírsággal és nem kötelezhető a többletköltség viselésére az idézett személy, ha az idézés nem volt szabályszerű.

Ha az idézett személy ismételt idézésre sem jelenik meg, és távolmaradását nem menti ki, a *rendőrség útján elővezethető*. Az elővezetés foganatosításához - ha törvény másként nem rendelkezik - az ügyésznek a hatóság vezetője által kért jóváhagyása szükséges. (Ket. 48. § (1)-(3) bekezdés)

Ha az idézett személy igazolja a távolmaradásának vagy eltávozásának menthető indokát, vissza kell vonni az eljárási bírságot megállapító és az elővezetést elrendelő végzést.

Ha jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet képviselője nem jelent meg az idézésre, és a képviselő nevét a vezető tisztségviselő a hatóság felhívására nem közli,

a vezető tisztségviselő eljárási bírsággal sújtható, és kötelezhető a többletköltség megfizetésére. Az elővezetést a vezető tisztségviselővel szemben lehet alkalmazni. (Ket. 48. § (5) és (6) bekezdése)

Adatszolgáltatási kötelezettség

Törvény vagy kormányrendelet kötelezővé teheti, hogy a hivatalból folytatott eljárásban az ügyfél, a kérelemre indult eljárásban az ellenérdekű ügyfél a hatóság erre irányuló felhívására közölje az érdemi döntéshez szükséges adatokat, és jogkövetkezményeket állapíthat meg az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása vagy valótlan adatok közlése esetére.

A törvényen vagy kormányrendeleten alapuló adatszolgáltatást az ügyfél, illetve kérelemre indult eljárásban az ellenérdekű ügyfél akkor tagadhatja meg, ha

a) nem kapott felmentést az államtitoknak vagy szolgálati titoknak minősített adatra vonatkozó titoktartási kötelezettség alól,

b) nyilatkozatával saját magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná. (Ket. 51. § (3)-(4) bekezdés)

Igazmondási kötelezettség

Az ügyfél vagy képviselője, ha más tudomása ellenére az ügy szempontjából jelentős valótlan tényt állít, illetve ha a kötelező adatszolgáltatás körében a Ket.-ben foglalt adatszolgáltatás megtagadása ok hiányában adatszolgáltatási kötelezettségét nem teljesíti, az ügy eldöntése szempontjából jelentős tényt elhallgat, vagy valótlan adatot szolgáltat, eljárási bírsággal sújtható. (Ket. 51. § (5) bekezdés)

A kötelezettségek megszegésének következményeként kiszabható eljárási bírság

A Ket.-ben meghatározott esetekben a kötelezettség felróható módon történő megszegése esetén eljárási bírság kiszabásának van helye.

Az eljárási bírság legkisebb összege esetenként ötezer forint, legmagasabb összege – a Ket. 141. § (1) bekezdésében foglalt eltéréssel - természetes személy esetén ötszázezer forint, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetén pedig egymillió forint.

Az eljárási bírság egy eljárásban, ugyanazon kötelezettség ismételt megszegése vagy más kötelezettség megszegés esetén ismételten is kiszabható.

Az eljárási bírság kiszabásánál a hatóság figyelembe veszi:

a) a jogellenes magatartás súlyát és a felróhatóság mértékét,

b) az érintett vagyoni helyzetét és jövedelmi viszonyait, továbbá

c) az eljárási bírságnak ugyanabban az eljárásban történő ismételt kiszabása esetén az előző bírságolások számát és mértékét. (Ket. 61. § (1)-(4) bekezdés)